

Flora- en faunatoets t.b.v. het Bestemmingsplan Pendrecht te Rotterdam

Projectcode

NL.IMRO.0599.BP1115Pendrecht

Datum

01-10-2018

Versie

V1

Opdrachtgever

J. Ekkelenkamp (Bureau
bestemmingsplannen)

Paraaf Opdrachtgever:

Opsteller

K. van Veen

Paraaf Opsteller:

Collegiale toetsers

O. van Velthuisen

Paraaf Toetsers:

Samenvatting

Voor Pendrecht wordt een nieuw bestemmingsplan opgesteld welke dient te worden getoetst aan vigerende natuur wet- en regelgeving. Het bestemmingsplan is hoofdzakelijk conserverend van aard. Binnen het bestemmingsplangebied vinden enkele wijzigingen plaats. Uitgebreid onderzoek naar flora en fauna wordt op dit moment niet noodzakelijk geacht. Bij ruimtelijke activiteiten die binnen een bestaande bestemming vallen (bijvoorbeeld sloop en nieuwbouw, kap van beplanting) dient voorafgaand aan de uitvoering ervan nog wel flora- en faunaonderzoek te worden uitgevoerd. Indien er in het bestemmingsplan in de toekomst alsnog ontwikkelingen gepland worden, waarbij een bestemmingsplanwijziging of projectbestemmingsplan noodzakelijk is, dan dient opnieuw getoetst te worden aan de Wet natuurbescherming. Eventuele benodigde ontheffingen dienen verkregen én aan voldaan te zijn voordat met de realisatie van de ontwikkelingen begonnen kan worden.

Voor het bestemmingsplan zijn de Verordening ruimte, voor wat betreft het Natuurnetwerk Nederland en de soortenbescherming en gebiedsbescherming onder de Wet natuurbescherming relevant: De meest dichtbij gelegen Natura 2000-gebieden (Oude Maas en Boezems Kinderdijk) liggen buiten de invloedssfeer van mogelijke ruimtelijke ontwikkelingen in het bestemmingsplangebied. Het bestemmingsplan voorziet ook niet in ontwikkelingen die enige impact zullen hebben op deze gebieden. Negatieve invloeden op de Natuurnetwerk Nederland gebieden en Belangrijke weidevogelgebieden als gevolg van het vaststellen van het consoliderend bestemmingsplan zijn uitgesloten. De onder de Wet natuurbescherming geregelde bescherming van houtopstanden valt buiten deze toetsing.

In het bestemmingsplangebied zijn potenties voor gebouwbewonende vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten aanwezig, te weten Huismus en Gierzwaluw. Hiernaast is er potentie voor habitatrictlijnsoorten Gewone dwergvleermuis, Ruige dwergvleermuis, Kleine dwergvleermuis, Tweekleurige vleermuis, Laatvlieger, Gewone grootoorvleermuis, Rosse vleermuis en Watervleermuis. Het plangebied is potentieel geschikt voor Nationaal beschermde soorten waarvoor in de provincie Zuid- Holland geen vrijstelling geldt. Dit betreft de Steenmarter. Naast onder de Wet natuurbescherming streng beschermde soorten is het plangebied geschikt voor categorie 5- vogels, algemene broedvogels en in de provincie vrijgestelde soorten grondgebonden zoogdieren en amfibieën. Geadviseerd wordt om bij renovatie, sloop en nieuwbouw gebouwen geschikt te maken voor medebewoning door fauna (natuurinclusief bouwen). Kansen voor natuur binnen het bestemmingsplangebied liggen met name bij het aanleggen van natuurvriendelijke oevers langs de singels, het realiseren van ecologisch beheerde bermen en natuurinclusief bouwen.

Bij ruimtelijke ingrepen die plaats vinden binnen bestaande bestemmingen (zoals het slopen van gebouwen, ingrijpende renovatie, herinrichting van terreinen, kapwerkzaamheden of werkzaamheden in of aan waterlopen of de oevers daarvan) is voorafgaand aan de werkzaamheden een onderzoek in het kader van de Wet natuurbescherming verplicht.

De verwachting is dat bij het toepassen van de juiste mitigatie een ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming verkregen kan worden.

Met inbegrip van bovenstaande is de conclusie dat het bestemmingsplan 'aanvaardbaar' is vanuit het oogpunt van de Wet natuurbescherming en andere kaders m.b.t. natuur.

Inhoudsopgave

1. Inleiding	5
2. Planbeschrijving	6
2.1 Bestemmingsplangebied	6
3. Wetgeving en beleid	7
3.1 Het bestemmingsplan en natuurwetgeving	7
3.2 Aanbevelingen vanuit wetgevend kader	8
3.3 Natuurnetwerk Nederland (voormalige EHS en PEHS)	8
3.4 Rotterdamse Natuurkaart	9
3.5 Rotterdams duurzaamheidsbeleid en ecologie	11
4. Beschrijving natuurwaarden in het bestemmingsplangebied	12
4.1 Algemene beschrijving	12
4.2 Eerder onderzoek	12
4.3 Verkennend veldonderzoek	13
4.4 Natuurdatabase Rotterdam, overige bronnen en verkennend veldonderzoek	13
4.4.1 Soorten Vogelrichtlijn	13
4.4.1.1 Jaarrond beschermde nesten	13
4.4.1.2 Niet jaarrond beschermde nesten	14
4.4.1.3 Algemene vogels	14
4.4.2 Soorten Habitatrichtlijn	14
4.4.2.1 Vleermuizen	14
4.4.2.2 Grondgebonden zoogdieren	15
4.4.2.3 Reptielen en amfibieën	15
4.4.2.4 Vissen	15
4.4.2.5 Overige soortgroepen	15
4.4.3 Nationaal beschermde soorten	15
4.4.3.1 Grondgebonden zoogdieren	15
4.4.3.2 Vissen	15
4.4.3.3 Reptielen en amfibieën	16
4.4.3.4 Planten	16
4.4.3.5 Overige soortgroepen	16
4.4.4 Aandachtsoorten	16
4.4.4.1 Vogels	16

4.4.4.2 Vissen	16
4.4.4.3 Planten	16
4.4.4.4 Dagvlinders	16
4.4.4.5 Overige soortgroepen	16
4.5 Zorgplicht	17
5. Gevolgen voor natuurgebieden en flora en fauna	18
5.1 Beschermd en waardevolle natuurgebieden	18
5.2 Ontwikkelingen binnen bestaande bestemmingen in het kader van beschermde soorten	18
6. Kansen door de ontwikkelingen	19
6.1 Duurzaamheid	19
6.2 Vergroten biodiversiteit	19
6.3 Motie Kaders voor natuurinclusief bouwen	20
7. Conclusies en aanbevelingen	21
Literatuurlijst	22
Bijlage 1: Foto's bestemmingsplangebied	23
Bijlage 2: Wetgevende kaders	25
Wet natuurbescherming	25
Bescherming van gebieden	25
Bescherming van soorten	26
Bescherming van houtopstanden	27
Zorgplicht	27

1. Inleiding

Het nieuwe bestemmingsplan 'Pendrecht' welke in 2018/2020 wordt opgesteld, vervangt het huidige bestemmingsplan van "Pendrecht (369)", vastgesteld op 24 juni 2010. De aanleiding is dat het nu geldende bestemmingsplan aan vernieuwing toe is. Het opstellen van het nieuwe bestemmingsplan gebeurt in het kader van het meerjarenprogramma voor de actualisering van bestemmingsplannen. Daarnaast zijn er in het bestemmingsplangebied recente ontwikkelingen die aanleiding geven tot herziening.

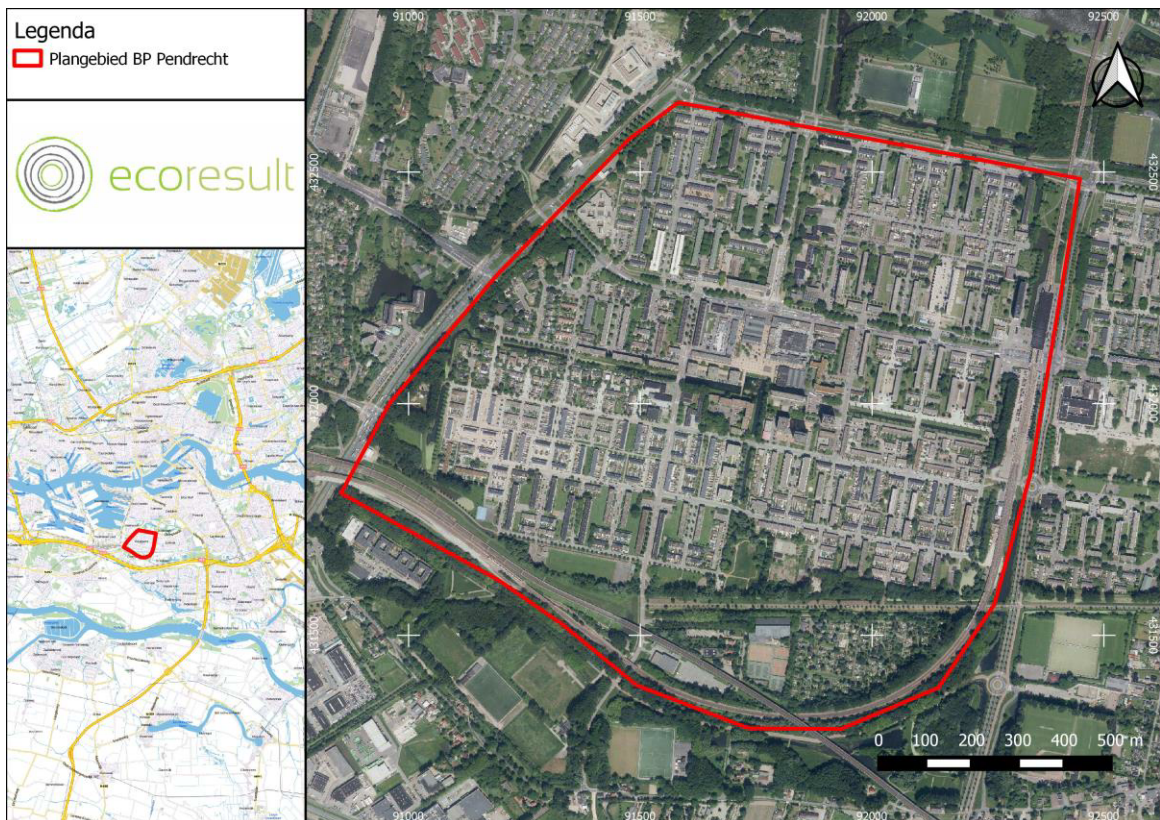
Een nieuw opgesteld bestemmingsplan of een wijziging of actualisatie van een bestaand bestemmingsplan dient getoetst te worden aan vigerende natuurwet- en regelgeving en mag hier geen tegenstrijdigheden mee opleveren. Het onderzoek heeft tot doel in beeld te brengen welke natuurwaarden in de huidige situatie binnen het beoogde bestemmingsplan aanwezig zijn en potentiële conflicten die kunnen optreden bij toekomstige ontwikkelingen. Het betreft hier de:

- Juridische kaders: Wet natuurbescherming;
- Beleidskaders: Natuurnetwerk Nederland (voormalige PEHS), Rotterdams duurzaamheidsbeleid, Rotterdams ecologiebeleid.

2. Planbeschrijving

2.1 Bestemmingsplangebied

Het plangebied is grofweg omsloten tussen de Groene Kruisweg in het westen, de Oldegaarde in het noorden, de Zuiderparkweg in het oosten en de trambaan, gelegen ten noorden van de Charloisse Lagedijk, in het zuiden.

Afbeelding 1 : Het bestemmingsplangebied Pendrecht (rood omkaderd). Kaartbron: Google maps

Het bestemmingsplan is hoofdzakelijk conserverend van aard. Nieuwe fysieke ontwikkelingen zijn voornamelijk niet voorzien. Reeds geherstructureerde wijkdelen worden in het nieuwe bestemmingsplan opnieuw geankerd. De exacte wijzigingen zijn genoemd in de Startnotitie Bestemmingsplan 'Pendrecht' 19-06-18. Voor de in het plangebied aanwezige natuurwaarden zijn vooral fysieke ingrepen aan gebouwen en buitenruimte relevant. Een aantal plannen zijn niet uitgekristalliseerd, hiervoor zal de ontwikkelende partij een aparte procedure opstarten.

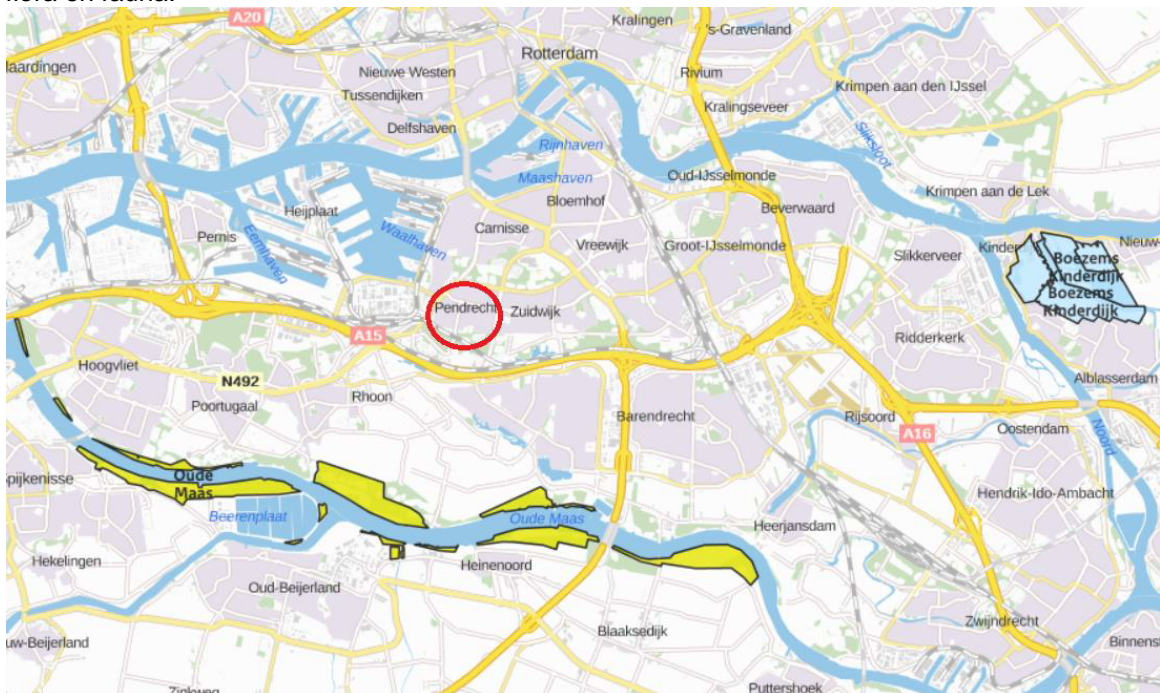
3. Wetgeving en beleid

3.1 Het bestemmingsplan en natuurwetgeving

Per 1 januari 2017 heeft de Wet natuurbescherming onder meer de Flora- en faunawet vervangen. Deze toets is geschreven op basis van de geldende wetgeving conform de Wet natuurbescherming.

De Wet natuurbescherming kent geen procedurele vereisten bij het opstellen van ruimtelijke plannen. In de toelichting van het bestemmingsplan dient te worden gemotiveerd dat het plan aanvaardbaar is vanuit het oogpunt van de Wet natuurbescherming. Het begrip 'aanvaardbaar' betekent dat bij de uitvoering van het plan een vrijstelling geldt of een ontheffing mogelijk is. Bij vaststelling van het (ontwerp) bestemmingsplan dient deze toetsing aan de Wet natuurbescherming en Natuurbeschermingswet dus afgerond te zijn.

Uitgebreid onderzoek naar flora en fauna wordt in dit stadium voor het bestemmingsplangebied niet noodzakelijk geacht. Bij ruimtelijke ontwikkelingen binnen een bestaande bestemming of bij een veranderende bestemming (bijvoorbeeld sloop/nieuwbouw of renovatie) dient tijdig voorafgaand aan de werkzaamheden nog wel flora- en faunaonderzoek te worden uitgevoerd naar de specifieke effecten van de betreffende ontwikkeling op potentieel aanwezige beschermde flora en fauna.

Afbeelding 2 : Natura- 2000 gebieden rondom het bestemmingsplangebied (rood omcirkeld). Weergegeven zijn de Natura- 2000 gebieden Oude Maas en Boezems Kinderdijk. Bron: AERIUS calculator

Het meest nabij gelegen Natura 2000-gebied zijn de Oude Maas, op ca. 3,3 km afstand tot het bestemmingsplangebied en Boezems Kinderdijk op circa 10,2 km afstand. Zie ook Afbeelding 2. Natura 2000-gebieden met stikstofgevoelige habitats liggen op een afstand van tenminste 20 kilometer tot het bestemmingsplangebied (dit betreft het Krammer- Volkerak)¹. De wijzigingen in het bestemmingsplan hebben op voorhand geen negatief effect op de instandhoudingsdoelstellingen van dit Natura 2000 gebied.

3.2 Aanbevelingen vanuit wetgevend kader

Het is de verantwoordelijkheid van de initiatiefnemer om na te gaan in hoeverre nader onderzoek en/of een ontheffing noodzakelijk is bij nieuwe ontwikkelingen, zoals sloop en ingrijpende renovaties, maar ook bij wijzigingen in watergangen/partijen en het rooien van bomen en struiken. Dit dient voorafgaand aan de uitvoering te gebeuren en geldt bij alle ruimtelijke ontwikkelingen, ongeacht of deze binnen het bestemmingsplan mogelijk zijn. Mogelijk worden n.a.v. de voorgenomen ontwikkeling eisen gesteld aan de uitvoering en geldt een compensatieplicht. Het is aan te bevelen hier in een vroeg stadium rekening mee te houden.

Daarnaast geldt bij werkzaamheden in het kader van ruimtelijke ontwikkeling altijd de zorgplicht conform de Wet natuurbescherming.

3.3 Natuurnetwerk Nederland (voormalige EHS en PEHS)

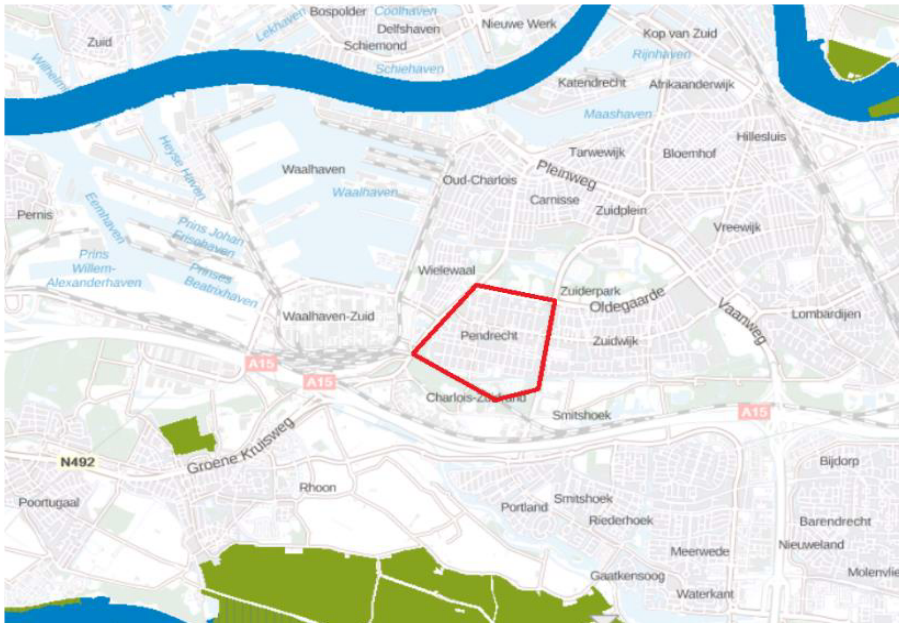
Het meest nabij gelegen onderdeel van het Natuurnetwerk Nederland (NNN) is de Nieuwe Maas, op ca. 2,3 kilometer ten noorden van het bestemmingsplangebied (blauw op Afbeelding 3). De Nieuwe Maas heeft als beheertype N02.01 Rivier.

Het meest nabij gelegen Belangrijk Weidevogelgebied is de Polder Schieveen, op ca. 8,9 km ten noorden van het bestemmingsplangebied (lichtgroen op Afbeelding 4).

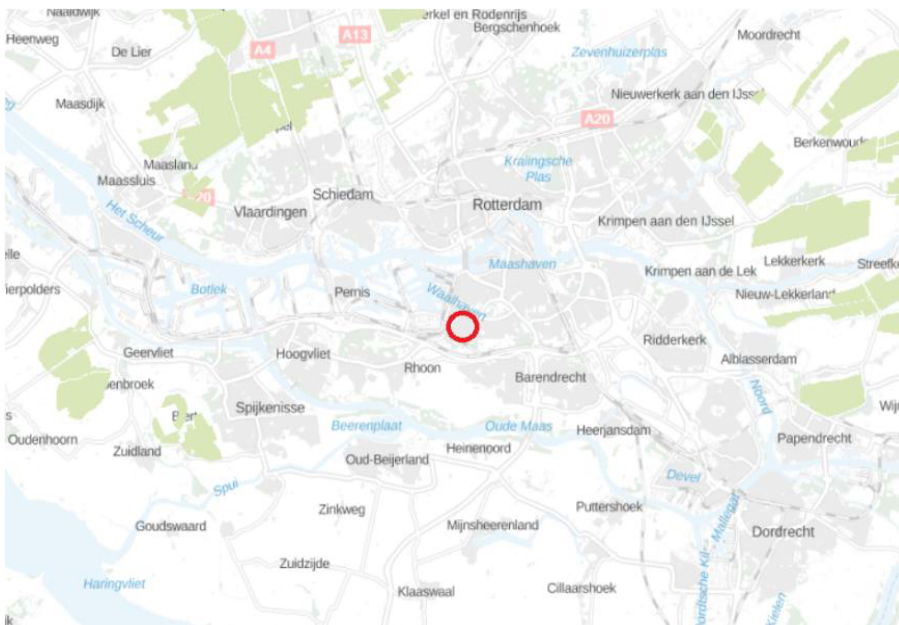
Het bestemmingsplan voorziet in de huidige vorm geen ontwikkelingen binnen NNN-gebieden en Belangrijke Weidevogelgebieden.

Derhalve treedt op voorhand geen negatief effect op de instandhoudingsdoelstellingen van deze gebieden.

¹ <https://calculator.aerius.nl/calculator/#>

Afbeelding 3 : NNN gebieden (donkergroen) in de omgeving van het bestemmingsplangebied Pendrecht (globaal rood omkaderd).Bron: <http://pzh.b3p.nl/viewer/app/NNN>

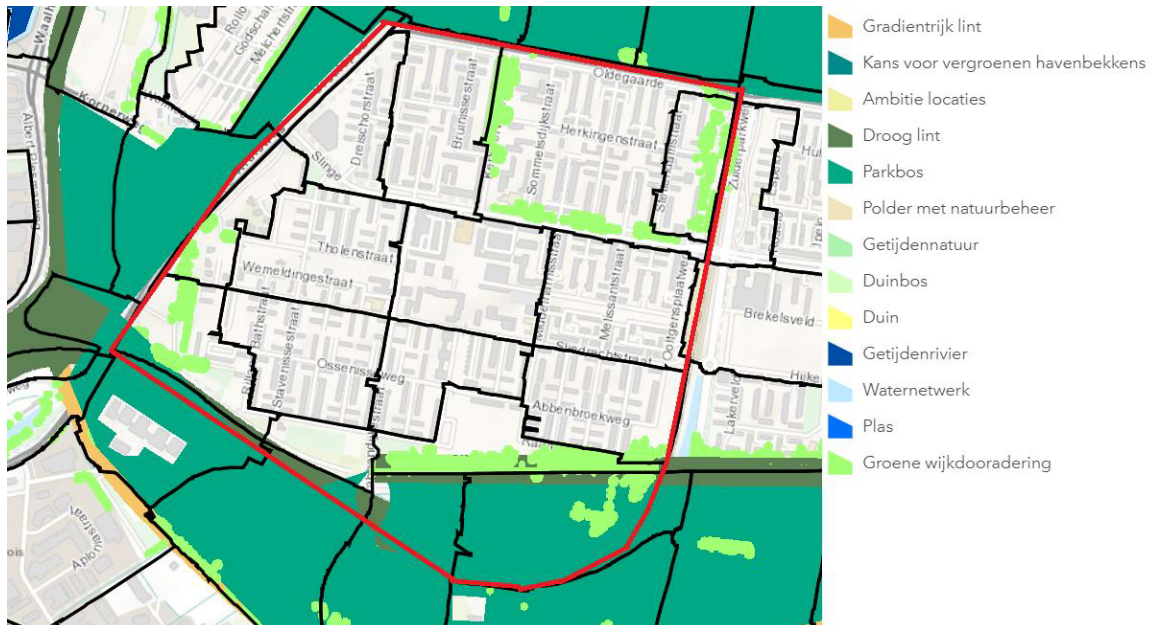
Afbeelding 4 : Belangrijk weidevogelgebied (groen) in de omgeving van het bestemmingsplangebied Pendrecht (rood omcirkeld).Bron: <http://pzh.b3p.nl/viewer/app/NNN>

3.4 Rotterdamse Natuurkaart

Op 18 maart 2014 is door B&W de Rotterdamse Natuurkaart vastgesteld. In dit beleidsinstrument zijn de ambities van de gemeente Rotterdam op het gebied van de ecologie en natuur

vastgelegd. Ingezet wordt op het verbinden van gebieden waar ecologische kwaliteit aanwezig is. In het kaartgedeelte van de Rotterdamse Natuurkaart (Afbeelding 5) is de ecologische structuur van de gemeente Rotterdam op hoofdlijnen weergegeven. De Natuurkaart is een instrument om ruimtelijke ontwikkelingen te ondersteunen. De kaart geeft kerngebieden waar hoge ecologische waarden aanwezig zijn of verwacht kunnen worden en de reeds aanwezige verbindingzones tussen deze kerngebieden en de verbindingzones met het Natuurnetwerk. De Rotterdamse Natuurkaart signaleert ook de knelpunten in de ecologische structuur. In de Rotterdamse Natuurkaart is geen verbinding gemaakt met het Rotterdamse duurzaamheidsbeleid.

Op deze natuurkaart is te zien dat de groenstructuren rondom de Herkingenbuurt, de groenstructuren tussen de Ossenissebuurt en de Groene Kruisweg en de groenstructuren langs het Havenspoorpad aangemerkt zijn als Groene Wijkdooradering. Langs de zuidrand van het plangebied bevindt zich het sportpark TV Intra 2000 en het volkstuintencomplex dat staat aangemerkt als Parkbos en Droog Lint. Overige elementen worden binnen het bestemmingsplangebied niet weergegeven.

Afbeelding 5 : Het bestemmingsplangebied Pendrecht (begrenzing met rode lijn gemarkeerd) met omliggende groene gebieden zoals opgenomen in de Natuurkaart Rotterdam. Bron: Natuurkaart Rotterdam

Kansen voor vergroting van de biodiversiteit zijn hier te vinden in:

- *Aanleg ecologische bermen.* Tussen het water en de straten ter plaatse van de Noordsingel kunnen bloemrijke stroken worden aangelegd en extensief worden beheerd. Deze stroken bieden kansen voor planten, insecten, kleine grondgebonden zoogdieren en vogels.
- *Ecologische verbindingen.* Daarnaast kunnen verbindingen worden aangelegd tussen deze gebieden. Gedacht kan worden aan het realiseren van natuurvriendelijke oevers langs de singels in het bestemmingsplangebied. Langs deze singels zijn al bomen aanwezig. Daarnaast kan ook worden bekeken of de aanwezige gazonnen tussen de

portiekflats extensiever beheerd kunnen worden. Deze extensief beheerde kruidenvelden kunnen bijdragen aan de verspreiding van soorten en dienen als foerageergebied.

- *Natuurinclusief bouwen en renoveren.* De wijken bieden tal van verblijfsmogelijkheden voor gebouwbewonende fauna, zoals de strikt beschermde Huismus, Gierzwaluw en diverse soorten vleermuizen. Renovatie, isolatie en nieuwbouw bieden hier kansen om natuurinclusief te werken. Vogelnestkasten en vleermuiskasten kunnen worden ingebouwd. Ook kunnen platte daken en gevels worden ingericht met groen.

3.5 Rotterdams duurzaamheidsbeleid en ecologie

In het Programma Duurzaam 2015 – 2018 zijn 10 duurzaamheidsopgaven geformuleerd. Inzetten op vergroten van de biodiversiteit en ecologische robuustheid kan een positieve bijdrage leveren aan de volgende van deze duurzaamheidsopgaven:

- Bevorderen van duurzame gebiedsontwikkeling.
- Voorbereiden op de gevolgen van klimaatverandering.
- Groener maken van de stad.

Ecologische robuustheid kan een positieve bijdrage leveren aan deze thema's.

4. Beschrijving natuurwaarden in het bestemmingsplangebied

4.1 Algemene beschrijving

Het bestemmingsplangebied Pendrecht is in de jaren 50 ontwikkeld als tuinstad en bestaat uit 4 wijken; Zierikzeebuurt, Herkingenbuurt, Ossenisseebuurt en Tiengemeten. De 4 wijken worden grofweg gescheiden door watergangen in oost-westelijke richting langs de Tiengemetensingel en noord- zuidelijke richting langs de Kerkwervesingel/Burghsluissingel.

De bebouwing binnen het bestemmingsplangebied is gevarieerd en bestaat uit verschillende bouwstijlen, mede door het herstructureren van wijkdelen door de jaren heen. De wijken Zierikzeebuurt en Herkingenbuurt bestaan uit galerijflats afgewisseld met blokken laagbouw van naoorlogse woonhuizen. De bebouwing heeft doorgaans een plat dak met dakbedekking. Het centrale deel van Zierikzeebuurt is recent geherstructureerd waarbij eengezinswoningen met een zadeldak met dakpannen zijn gerealiseerd.

De wijken Tiengemeten en Ossenisseebuurt hebben een vergelijkbare structuur als Zierikzeebuurt en Herkingenbuurt. In deze wijken zijn galerijflats aanwezig gebouwd in verschillende perioden, afgewisseld met laagbouw. Grote delen van deze wijken zijn geherstructureerd waarbij de bestaande laagbouw plaats heeft gemaakt voor eengezinswoningen.

Centraal gelegen in het bestemmingsplangebied ligt een horecacentrum met een verscheidenheid aan winkels en horeca. Rondom het centrum staan de hoogste gebouwen van Pendrecht met een hoogte tot 18 verdiepingen.

Pendrecht wordt gekarakteriseerd door een groene omgeving bestaande uit bomenlanen, bosschages, rechtlijnige watergangen en openbaar groen in de vorm van heesters en struiken. Het groen is in de huidige situatie met name aanwezig in de vorm van bomenlanen langs de watergangen en de wegen in de wijken Zierikzeebuurt en Herkingenbuurt, brede groenstroken tussen de bebouwing en de omringende wegen aan de oost- en westzijde en een groot groengebied ten zuiden van de wijk Tiengemeten met daarin sportvelden en de volkstuintenvereniging. In de wijken Ossenisseebuurt en Tiengemeten is groen met name aanwezig langs de randen van de wijken. Hogere bomenrijen zijn hier aanwezig in de delen van de wijken die niet recentelijk zijn geherstructureerd. In de wijkdelen met nieuwbouw is jongere aanplant van bomen aanwezig en zijn rondom de voortuinen ligusterhagen aangeplant.

4.2 Eerder onderzoek

Binnen en grenzend aan het bestemmingsplangebied zijn geen eerdere recente (binnen de afgelopen 5 jaar) flora en faunaonderzoeken bekend. Wel zijn op basis van meldingen aanwijzingen voor vaste rust- en verblijfplaatsen en voortplantingsplaatsen van Gewone dwergvleermuis en Ruige dwergvleermuis aanwezig in meerdere gebouwen binnen het bestemmingsplangebied².

² https://waarneming.nl/gebied/species_list/43653

4.3 Verkennend veldonderzoek

In opdracht van de Gemeente Rotterdam is door een deskundig ecooloog van Ecoresult B.V. op 12 september 2018 het bestemmingsplangebied globaal bekeken op aanwezigheid en potenties voor beschermde soorten en de algehele natuur kwaliteit en kwantiteit (zie bijlage 1 voor foto's). Het plangebied is, vanwege het niet kunnen betreden van bedrijfsterreinen en afgesloten binnentuinen, enkel vanaf de openbare weg bekeken. De bevindingen van dit veldbezoek komen terug in de algemene beschrijving in hoofdstuk 4.1. Daar waar het soort specifieke bevindingen betreft zijn deze additioneel opgenomen in de paragrafen van de natuurdatabase Rotterdam, 4.4.1 t/m 4.4.5.

4.4 Natuurdatabase Rotterdam, overige bronnen en verkennend veldonderzoek

Voor een verdere indicatie van natuurwaarden is gebruik gemaakt van de database Natuur op GISWEB en diverse onderzoeken die zijn uitgevoerd in het bestemmingsplangebied. Hierin zijn alle waarnemingen flora en fauna opgenomen binnen gemeente Rotterdam van de afgelopen jaren (2008-2013). Uit de database blijkt dat binnen het bestemmingsplangebied onder de Wet natuurbescherming beschermde soorten zijn aangetroffen (zie komende paragrafen). Ook zijn grenzend aan het bestemmingsplan enkele beschermde soorten aangetroffen. Behalve waarnemingen van in de Wet natuurbescherming beschermde soorten planten en dieren zijn in de natuurdatabase ook waarnemingen van rode lijst soorten opgenomen. Rode lijst soorten zijn niet strikt beschermd middels de Wet natuurbescherming. Het zijn soorten die in Nederland bedreigd zijn. Aanwezigheid van Rode lijst soorten zijn indicatief voor hogere natuurwaarden. Deze en andere bijzonder soorten worden hier benoemd als Aandachtsoorten.

4.4.1 Soorten Vogelrichtlijn

4.4.1.1 Jaarrond beschermde nesten

In de natuurdatabase zijn in het bestemmingsplangebied waarnemingen van vogels met jaarrond beschermde nesten aanwezig. Dit betreft een enkele waarneming van Huismus, een enkele waarneming van Gierzwaluw, meerdere waarnemingen van Roek en meerdere waarnemingen van Sperwer.

Voor de gebouwbewonende Huismus en Gierzwaluw is in het bestemmingsplangebied potentieel geschikt habitat voor voortplantings- of vaste rust- en verblijfplaatsen aanwezig. Met name de aanwezigheid van bebouwing met een zadeldak met dakpannen is zeer geschikt voor vaste rust- en verblijfplaatsen van Huismus en Gierzwaluw. De geschiktheid voor vaste rust- en verblijfplaatsen in de in het plangebied aanwezige galerijflats is variabel. Dit is met name afhankelijk van de aanwezigheid van openingen in de bebouwing. Geschikt functioneel leefgebied (foerageergebied en schuilplaatsen) voor Huismus is aanwezig in de vorm van beplantingen in voor- en achtertuinen van woonhuizen. Voor overige vogels met jaarrond beschermde jaarrond beschermde vaste rust- en verblijfplaatsen en voortplantingsplaatsen in gebouwen is het plangebied ongeschikt.

Het bestemmingsplangebied is geschikt voor vogels met jaarrond beschermde nesten in bomen. Geschikt habitat voor soorten als Sperwer, Buizerd, Havik, Ransuil, Roek en Boomvalk is aanwezig in de vorm van groengebieden met hoog opgaande bomen en dichte onderbegroeiing. Dit habitat is aanwezig langs de westrand van het bestemmingsplangebied en het groengebied ten zuiden van de wijk Tiengemeten

4.4.1.2 Niet jaarrond beschermde nesten

In het plangebied is broedhabitat aangetroffen voor soorten waarvan de nesten niet jaarrond beschermd zijn. Deze zogeheten Categorie 5-soorten zijn wel jaarrond beschermd als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen. In het bestemmingsplangebied kunnen soorten verwacht worden zoals Bosuil, Spreeuw, Koolmees, Pimpelmees, Boomkruiper, Zwarte kraai, Ekster, Blauwe reiger.

4.4.1.3 Algemene vogels

Naast deze soorten kunnen algemene water-, boom-, struweel- en gebouwbroedende vogelsoorten in het bestemmingsplangebied verwacht worden, zoals Meerkoet, Wilde eend, Turkse Tortel, Houtduif, Merel, verschillende soorten meeuwen, Gaai en Winterkoning.

4.4.2 Soorten Habitatrichtlijn

4.4.2.1 Vleermuizen

In de natuurdatabase is in het bestemmingsplangebied zijn waarnemingen van vleermuizen bekend. Dit betreffen waarnemingen van foeragerende, overvliegende Gewone dwergvleermuizen en paarverblijfplaatsen van deze soort en waarnemingen van foeragerende Ruige dwergvleermuizen. Naar verwachting vormen deze waarnemingen geen compleet beeld van de aanwezige populaties vleermuizen. Grote delen van het plangebied waar geschikt habitat aanwezig is zijn geen waarnemingen bekend. Naast bovengenoemde soorten is het plangebied tevens potentieel geschikt voor de gebouwbewonende soorten Laatvlieger, Kleine dwergvleermuis en Tweekleurige vleermuis. Laatste twee genoemde soorten zijn in Nederland relatief zeldzaam en waarnemingen zijn schaars. Geschikt habitat voor vaste rust- en verblijfplaatsen is aanwezig in zowel de laagbouw als de hoogbouw. Verblijfplaatsen kunnen zich (onder andere) bevinden in de luchtsponw die toegankelijk is door open stootvoegen, ventilatieroosters, gevelpannen, in ruimten onder boeiboorden, onder het dakvlak, achter luiken, in dilatatievoegen of onder metalen dakstrips. Nagenoeg alle in het plangebied aanwezige bebouwing heeft ten minste één van bovenstaande kenmerken waardoor deze geschikt is voor vaste rust- en verblijfplaatsen voor vleermuizen. In de laagbouw en portiekflats is potentieel aanwezig voor de functies zomer-, paar-, kraam-, of winterverblijfplaats, laatstgenoemde functie voor solitaire dieren of kleine groepjes. Op meerdere plaatsen in het plangebied is bebouwing aanwezig die fors en hoger is dan de in de omgeving aanwezige bebouwing. Deze gebouwen zijn naast voorgaand genoemde functies in potentieel geschikt als massawinterverblijfplaats voor met name Gewone dwergvleermuis.

Het bestemmingsplangebied is voor het overgrote deel ongeschikt voor boombewonende vleermuizen. De bomen staan in ongeschikt habitat en/of hebben geen scheuren en holten die door vleermuizen gebruikt kunnen worden. Hogere bomen waarin mogelijk holten aanwezig zijn, zijn aanwezig langs de westrand van het plangebied (langs de Groene Kruisweg) en de zuidelijke rand van het plangebied. Vaste rust- en verblijfplaatsen van de Ruige dwergvleermuis, Watervleermuis, Gewone grootoorvleermuis en Rosse vleermuis kunnen aanwezig zijn. Functioneel leefgebied voor vleermuizen is verspreid door het plangebied aanwezig. Binnen de bebouwde kom is kleinschalig groen aanwezig zoals bomenrijen, singels, bosschages en tuinen. Grotere, aaneengesloten en donkere structuren zijn aanwezig langs de randen van het plangebied. Deze structuren gebruiken vleermuizen als foerageergebied en als vliegroute om

vanuit de verblijfplaatsen de foerageergebieden te bereiken of tussen foerageergebieden te migreren.

4.4.2.2 Grondgebonden zoogdieren

Het bestemmingsplangebied is ongeschikt voor vaste rust- en verblijfplaatsen van grondgebonden zoogdieren uit de Habitatrictlijn, zoals Bever, Noordse woelmuis en Otter. Geschikt habitat voor deze soorten ontbreekt of het plangebied ligt buiten het natuurlijk verspreidingsgebied van deze soorten

4.4.2.3 Reptielen en amfibieën

Het bestemmingsplangebied is ongeschikt voor habitatrictlijnsoorten reptielen en amfibieën, zoals Rugstreeppad, Heikikker, Kamsalamander en Muurhagedis. Geschikt habitat voor deze soorten ontbreekt of het plangebied ligt buiten het natuurlijk verspreidingsgebied van deze soorten.

4.4.2.4 Vissen

Open water is verspreid aanwezig binnen het bestemmingsplangebied. Deze watergangen zijn geschikt voor vissen uit de Habitatrictlijn (zoals Houting en Atlantische Steur).

4.4.2.5 Overige soortgroepen

Vaste rust- en verblijfplaatsen en voortplantingsplaatsen van overige habitatrictlijnsoorten (zoals Rivierrombout, Gevlekte witsnuitlibel en Groene glazenmaker) worden op basis van habitatvereisten en bekende verspreidingsgegevens niet verwacht binnen het bestemmingsplangebied.

4.4.3 Nationaal beschermde soorten

4.4.3.1 Grondgebonden zoogdieren

De Steenmarter wordt sinds enige jaren in de wijdere omgeving van het plangebied waargenomen. Verscheidene waarnemingen van steenmarter zijn bekend³. Vaste rust- en verblijfplaatsen zijn in het bestemmingsplangebied niet aangetroffen maar aanwezigheid kan niet worden uitgesloten. Vaste rust- en verblijfplaatsen kunnen zich bevinden in grotere grondhollen, houtstapels, holle boomstronken, steenstapels of ruimten onder de fundering van huizen of schuren. Het plangebied kan tevens worden gebruikt als functioneel leefgebied (jachtgebied). In het bestemmingsplangebied kunnen verder Nationaal beschermde grondgebonden zoogdieren worden verwacht waarvoor in de provincie Zuid-Holland een vrijstelling geldt. Dit betreffen soorten als Egel, Konijn, Vos, Bunzing, Wezel en Hermelijn en verschillende soorten (spits)muizen. Geschikt habitat voor deze soorten is aanwezig in de groenstructuren langs de randen van het bestemmingsplangebied en groene achtertuinen.

4.4.3.2 Vissen

Open water is verspreid aanwezig binnen het bestemmingsplangebied. Deze watergangen zijn geschikt voor Nationaal beschermde soorten vissen. Beschermde vissen betreffen met name

³ <https://waarneming.nl/>

beekvissen, zee/brakwater vissen en Grote modderkruiper. Het plangebied ligt niet binnen het verspreidingsgebied van deze soorten.

4.4.3.3 Reptielen en amfibieën

In het bestemmingsplangebied kunnen nationaal beschermde amfibieën worden verwacht waarvoor in de provincie Zuid-Holland een vrijstelling geldt. Geschikt habitat is aanwezig voor soorten als Bruine kikker, Gewone pad, Kleine watersalamander, Meerkikker en Bastaardkikker.

4.4.3.4 Planten

Oude (kalkrijke) muren zijn aanwezig in de vorm van gevels en schoorstenen van naoorlogse bebouwing. Geschikt habitat is aanwezig voor muurplanten zoals Blaasvaren, Schubvaren en Muurbloem. Het plangebied is ongeschikt voor andere Nationaal beschermde vaatplanten.

4.4.3.5 Overige soortgroepen

Overige nationaal beschermde soorten worden op basis van habitatvereisten en bekende verspreidingsgegevens niet verwacht binnen het bestemmingsplangebied.

4.4.4 Aandachtssoorten

4.4.4.1 Vogels

Het plangebied is potentieel geschikt voor een grote verscheidenheid aan aandachtsoorten vogels. Een deel van deze vogels is jaarrond beschermd onder de Wet natuurbescherming (o.a. Sperwer, Huismus, Ransuil, Boomvalk, Roek) of valt binnen categorie 5 vogelsoorten (o.a. Blauwe reiger, Bosuil, Oeverzwaluw, IJsvogel, Boerenzwaluw). De overige vogelsoorten betreffen algemene vogelsoorten.

4.4.4.2 Vissen

Open water is verspreid aanwezig binnen het bestemmingsplangebied. In deze wateren kunnen aandachtsoorten worden aangetroffen (Alver, Bittervoorn en Vetje).

4.4.4.3 Planten

In het bestemmingsplangebied komt op basis van de beschikbare informatie de aandachtsoort Brede wespenorchis voor. Het plangebied is daarnaast geschikt voor soorten als Blaasvaren, Schubvaren, Stijf hardgras en Dotterbloem.

4.4.4.4 Dagvlinders

Het plangebied is potentieel geschikt voor de aandachtsoorten Icarusblauwtje, Groot dikkopje, Bruin blauwtje, Argusvlinder en Zwartspruetdikkopje.

4.4.4.5 Overige soortgroepen

Overige aandachtsoorten worden op basis van habitatvereisten en bekende verspreidingsgegevens niet verwacht binnen het bestemmingsplangebied.

4.5 Zorgplicht

In het bestemmingsplangebied zijn Nationaal beschermde soorten te verwachten waarvoor in de provincie Zuid-Holland een vrijstelling geldt. Dit betreffen kleine zoogdieren (Konijn, Bunzing, Wezel, Hermelijn, Mol, Egel, Vos, diverse (spits)muizen) en algemene amfibieën (Gewone pad, Kleine watersalamander, Meerkikker, Bastaardkikker en Bruine kikker). Voor deze soorten geldt de Zorgplicht van de Wet natuurbescherming. Deze zorgplicht houdt in dat men bij werkzaamheden met mogelijk negatief effect op planten en dieren, maatregelen dient te nemen (binnen wat redelijkerwijs van men verwacht kan worden) om onnodige schade aan planten of dieren te voorkomen⁴.

⁴ Ministerie van Economische zaken (2016) Soortenbescherming bij ruimtelijke ingrepen

5. Gevolgen voor natuurgebieden en flora en fauna

5.1 Beschermd en waardevolle natuurgebieden

Het bestemmingsplangebied maakt geen deel uit van een Natura 2000-gebied, het Natuurnetwerk Nederland en Belangrijke weidevogelgebieden. Het bestemmingsplan voorziet niet in ontwikkelingen die impact zullen hebben op het Natuurnetwerk Nederland en Belangrijke weidevogelgebieden, vanwege de afstand tussen het bestemmingsplangebied en deze gebieden. Significant negatieve invloed op Natura 2000-gebied als gevolg van het nieuwe bestemmingsplan zijn uitgesloten. De in het bestemmingsplan mogelijk gemaakte activiteiten hebben geen negatief effect op de instandhoudingsdoelstellingen van deze en andere Natura 2000 gebieden. Significant negatieve invloed op het Natuurnetwerk Nederland of Belangrijke weidevogelgebieden als gevolg van het nieuwe bestemmingsplan zijn op basis van de afstand en de aanwezigheid van woonwijken en wegen tussen het bestemmingsplangebied en deze natuurgebieden uitgesloten.

5.2 Ontwikkelingen binnen bestaande bestemmingen in het kader van beschermde soorten

De effecten op in het plangebied aanwezige beschermde flora en fauna door toekomstige, nu nog niet voorziene ruimtelijke ingrepen en renovatiewerkzaamheden die passen binnen de bestemmingen dienen, voorafgaand aan de uitvoering van die werkzaamheden, getoetst te worden. Hierbij is te denken aan sloopwerkzaamheden, werkzaamheden aan watergangen, renovatiewerkzaamheden (zoals gevelisolatie, vervangen van het dak, boeiboorden of kozijnen), herinrichting van het plangebied, kap van bomen of het herinrichten van de groenstructuren. In hoofdstuk 4 wordt inzicht gegeven in (potentieel) aanwezige beschermde Habitatrichtlijnsoorten en Vogelrichtlijnsoorten en de Aandachtsoorten.

6. Kansen door de ontwikkelingen

6.1 Duurzaamheid

Aan de duurzaamheidsopgaven uit het Programma Duurzaam kan vanuit ecologie op de volgende manier een bijdrage worden geleverd:

- Voorbereiden op de gevolgen van klimaatverandering. Bij een grotere stedelijke biodiversiteit neemt de kans op plagen of ziekten door de verandering van het klimaat af omdat het ecologisch systeem beter gebufferd is tegen schommelingen. Goede ecologische verbindingen zijn daarom van belang zodat soorten bij klimaatverandering kunnen migreren naar andere plekken in de stad. Bij het ontbreken van ecologische verbindingen kunnen soorten uit het stedelijke ecosysteem verdwijnen omdat ze geen nieuwe biotoop kunnen bereiken. Zoals ook op de natuurkaart Rotterdam is aangegeven liggen in het bestemmingsplangebied kansen voor vergroening.
- Groener maken van de stad. Gezien het stedelijk karakter van het bestemmingsplangebied liggen de grootste kansen voor meer groen in de toepassing van natuurvriendelijke oevers langs de aanwezige singels. Door het toepassen van natuurvriendelijke oevers kan binnen het bestemmingsplangebied een groene ader door het plangebied worden gerealiseerd die fungeert als migratieroute, foerageergebied voor vleermuizen, broedgebied voor vogels en voortplantingsplaatsen en schuilplaatsen voor vissen. Andere mogelijkheden zijn groene gevels en daken en ecologisch beheerde bermen. Dit kan met name voor insecten, vleermuizen, vogels en vissen meer duurzaam leefgebied creëren. Hiernaast kan men door te kiezen voor de toepassing van groene daken en gevelgroen met soortenrijke samenstellingen zowel een bijdrage leveren aan de vergroening van de stad als aan de biodiversiteit in de stad.

6.2 Vergroten biodiversiteit

Het vergroten van de biodiversiteit hangt nauw samen met het groener maken van de stad zoals besproken in paragraaf 6.1. Andere manieren om biodiversiteit te vergroten is het mogelijk maken van medebewoning van gebouwbezonende fauna. Bestaande bebouwing of nieuwbouw kan aantrekkelijker worden gemaakt door het realiseren van nestkasten voor vogels of vleermuizen of het toegankelijk maken van het dakvlak door speciale dakpannen of het gebruik van overhellende dakpannen aan de dakranden. Indien deze maatregelen bij renovatie van bestaande bebouwing of in een vroeg proces bij nieuwbouw worden meegenomen blijven de kosten gering. Het realiseren van functioneel groen op de bebouwing door groene daken, gevelgroen of rondom de bebouwing in de vorm van ecologische bermen en natuurvriendelijke oevers kan het succes van deze plekken bevorderen.

Het vergroten van de biodiversiteit kan tevens door het ecologisch inrichten en beheren van (bloemrijke) kruidenvelden. Veel ruimten tussen portiekflats worden in de huidige situatie beheerd door middel van gazonbeheer met een zeer lage ecologische waarde. Het extensiever beheren van deze velden brengt kansen voor vegetaties en fauna.

6.3 Kansen voor vergroting van de biodiversiteit

Kansen voor vergroting van de biodiversiteit zijn hier te vinden in:

- *Aanleg ecologische bermen.* Tussen het water en de straten ter plaatse van de Noordsingel kunnen bloemrijke stroken worden aangelegd en extensief worden beheerd. Deze stroken bieden kansen voor planten, insecten, kleine grondgebonden zoogdieren en vogels.
- *Ecologische verbindingen.* Daarnaast kunnen verbindingen worden aangelegd tussen deze gebieden. Gedacht kan worden aan het realiseren van natuurvriendelijke oevers langs de singels in het bestemmingsplangebied. Langs deze singels zijn al bomen aanwezig. Daarnaast kan ook worden bekeken of de aanwezige gazonnen tussen de portiekflats extensiever beheerd kunnen worden. Deze extensief beheerde kruidenvelden kunnen bijdragen aan de verspreiding van soorten en dienen als foerageergebied.
- *Natuurinclusief bouwen en renoveren.* De wijken bieden tal van verblijfsmogelijkheden voor gebouwbewonende fauna, zoals de strikt beschermde Huismus, Gierzwaluw en diverse soorten vleermuizen. Renovatie, isolatie en nieuwbouw bieden hier kansen om natuurinclusief te werken. Vogelnestkasten en vleermuiskasten kunnen worden ingebouwd. Ook kunnen platte daken en gevels worden ingericht met groen.

6.4 Motie Kaders voor natuurinclusief bouwen

De gemeenteraad van Rotterdam heeft in november 2017 de motie Kaders voor natuurinclusief bouwen aangenomen. Hierin wordt verzocht kaders te scheppen voor natuurinclusief bouwen en deze kaders te borgen in bouwenvelopen.

Bij veel ontwikkelingen (bijv. uitbreiding en vernieuwing van de infrastructuur, watermanagement en stedenbouwkundige ontwikkeling) is het mogelijk natuurvriendelijk te ontwerpen. Daarbij wordt in de ontwerpfase rekening gehouden met mogelijkheden om leefgebieden van natuurlijke soorten te behouden, verstoring te minimaliseren en (waar mogelijk) nieuwe leefgebieden toe te voegen.

Ten behoeve van het bestemmingsplan kan worden gedacht aan:

- *Aanleg bloemrijke bermen.* In het bestemmingsplangebied kunnen bloemrijke stroken worden aangelegd en extensief worden beheerd. Deze bloemrijke stroken bieden kansen voor planten, insecten, kleine grondgebonden zoogdieren en vogels.
- *Aanleg natuurvriendelijke oevers en overige maatregelen voor verbetering waterkwaliteit.* In de oeverzones van watergangen en waterpartijen kunnen vispaaiplaatsen worden aangelegd. Hiermee kan een bijdrage worden geleverd aan de ecologische biodiversiteit.
- *Overige kansen.* De ontwikkelingen bieden ook kansen om extra natuurwaarden te ontwikkelen. Te denken valt aan insectenhôtels, vleermuisverblijfplaatsen en nestgelegenheden in nieuwbouw- en renovatieprojecten en de realisatie van boombeplanting, gevelbeplanting, daktuinen, soortenrijke groene daken, hagen. Nieuwbouw kan worden gerealiseerd met schuine daken met dakpannen, waardoor geschikte verblijfplaatsen kunnen worden gerealiseerd voor Huismus en Gierzwaluw. In gevels kunnen open stootvoegen worden aangebracht, welke aan vleermuizen toegang kunnen bieden tot de spouwruimte. Openbaar groen en andere gemeentelijke terreinen kunnen tenslotte natuurlijker beheerd worden.
- *Tijdelijke natuur.* Op braakliggende terreinen kan tijdelijke natuur worden gerealiseerd. Te denken valt aan bloemrijke vegetatie en struweel, mogelijk ook poelen voor amfibieën.

7. Conclusies en aanbevelingen

- In het bestemmingsplangebied zijn potenties voor gebouwbewonende vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten aanwezig, te weten Huismus en Gierzwaluw.
- In het bestemmingsplangebied zijn potenties voor boombewonende vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten aanwezig, te weten Sperwer, Buizerd, Boomvalk, Havik, Roek en Ransuil.
- In het bestemmingsplangebied zijn potenties aanwezig voor de habitatrichtlijnsoorten Gewone dwergvleermuis, Ruige dwergvleermuis, Kleine dwergvleermuis, Laatvlieger, Rosse vleermuis, Gewone grootoorvleermuis en Watervleermuis.
- Het plangebied is geschikt voor nestplaatsen en als functionele leefomgeving voor vogels met niet jaarrond beschermde nesten en algemene broedvogels.
- Het vaststellen van het bestemmingsplan heeft geen invloed op het Natuurnetwerk Nederland en Beschermde weidevogelgebieden vanwege de grote afstand tussen het bestemmingsplangebied en deze gebieden.
- Het vaststellen van het bestemmingsplan heeft geen invloed op het Natuurnetwerk Nederland en nabijgelegen Natura 2000 gebieden, vanwege de grote afstand tussen het bestemmingsplangebied en deze gebieden.
- Indien ontwikkelingen worden voorzien die afwijken van het bestemmingsplan dient het effect hiervan op beschermde en waardevolle gebieden en beschermde en aandachtsoorten te worden onderzocht en getoetst.
- Ontwikkelingen die binnen bestaande bestemmingen plaats vinden dienen op projectniveau getoetst te worden aan de relevante natuurwetgeving.
- Geadviseerd wordt om bij renovatie of nieuwbouw rekening te houden met medebewoning door gebouwbewonende vleermuizen en vogels en het realiseren van groen op bebouwing.
- Kansen voor natuur liggen met name bij het ontwikkelen van natuurvriendelijke oevers, ecologisch beheerde bermen, extensiever beheren van huidig gazonbeheer, groene daken en gevelgroen.
- Het bestemmingsplan, met inbegrip van bovenstaande, is 'aanvaardbaar' vanuit het oogpunt van de Wet natuurbescherming.

Literatuurlijst

Literatuur:

- 1) Anon., 2010. *Bestemmingsplan Pendrecht*. dS+V. *Ruimtelijke Ordening, Team Bestemmingsplannen*. Gemeente Rotterdam, Rotterdam.
- 2) Anon., 2014. *Uitvoeringsprogramma Natuurkaart Rotterdam*, december 2014.
- 3) Anon., 2018. *Startnotitie Bestemmingsplan 'Pendrecht'*, 19-06-18. Rotterdam

Internetsites:

- <https://calculator.aerius.nl/calculator/#>
- www.gis.rotterdam.nl/gisweb2
- <http://www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/googlemapszoek2.aspx>
- <http://rotterdam.maps.arcgis.com/apps/Viewer/index.html?appid=a04fcc63c77945c7b8d207ecd0b2fa5e>
- http://pzh.b3p.nl/viewer/app/Natura_2000
- <http://pzh.b3p.nl/viewer/app/NNN>
- <https://www.rotterdam.nl/wonen-leven/duurzaam/>
- <https://www.verspreidingsatlas.nl/>
- <http://wilde-planten.nl/>
- <http://ravon.nl/>
- <https://www.sovon.nl>
- <https://www.vlinderstichting.nl/>
- <http://www.zoogdiervereniging.nl/>

Bijlage 1: Foto's bestemmingsplangebied

Portiekflats en laagbouw in de wijk Zierikzeebuurt K. van Veen | Ecoresult B.V.

Laagbouw met dakpannendak en overhellende gevelpannen in de wijk Ossensisebuurt is geschikt voor Huismus, Gierzwaluw en Vleermuizen . K. van Veen | Ecoresult B.V.

Nieuwbouw in de wijk Tiengemeten/Ossensissebuurt. K. van Veen | Ecoresult B.V.

Brede groenstrook langs het Havenspoorpad met potenties voor boombewonende vogels en vleermuizen. K. van Veen | Ecoresult B.V.

Bijlage 2: Wetgevende kaders

Wet natuurbescherming

Per 1 januari 2017 is de Wet natuurbescherming (Wnb) van kracht. Deze nieuwe wet is een vervanging en samenbundeling van drie voorgaande wetten; de Natuurbeschermingswet 1998, de Boswet en de Flora- en Faunawet⁵. Tevens heeft er een decentralisatie van het bevoegd gezag plaatsgevonden: per 1 januari 2017 zijn de provincies verantwoordelijk voor de vergunningen en ontheffingen. De Wnb is op te delen in grofweg drie delen:

Bescherming van gebieden

De Wnb richt zich met de bescherming van natuurgebieden uitsluitend op Natura 2000-gebieden. Natura 2000 is een Europees netwerk van beschermde natuurgebieden. In Natura 2000-gebieden worden bepaalde diersoorten en hun natuurlijke leefomgeving beschermd om de biodiversiteit te behouden. Invloeden (ook van buitenaf) mogen deze instandhoudingsdoelstellingen niet in gevaar brengen.

Bescherming van soorten

⁵ www.rvo.nl

Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn § 3.1 Wnb	Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn § 3.2 Wnb	Beschermingsregime Nationaal beschermde soorten (andere soorten) § 3.3 Wnb
Art 3.1 lid 1 Het is verboden in het wild levende vogels opzettelijk te doden of te vangen.	Art 3.5 lid 1 Het is verboden soorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen.	Art 3.10 lid 1a Het is verboden soorten opzettelijk te doden of te vangen.
Art 3.1 lid 2 Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.	Art 3.5 lid 4 Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of te vernielen.	Art 3.10 lid 1b Het is verboden de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren opzettelijk te beschadigen of te vernielen.
Art 3.1 lid 3 Het is verboden eieren te rapen en deze onder zich te hebben.	Art 3.5 lid 3 Het is verboden eieren van dieren in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen.	Niet van toepassing
Art 3.1 lid 4 en lid 5 Het is verboden vogels opzettelijk te storen, tenzij de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.	Art 3.5 lid 2 Het is verboden dieren opzettelijk te verstoren.	Niet van toepassing
Niet van toepassing	Art 3.5 lid 5 Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.	Art 3.10 lid 1c Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Tabel 1: Soortenbescherming en verbodsbepalingen volgens de Wnb

De Wnb onderscheidt drie verschillende beschermingsregimes, met elk hun eigen verbodsbepalingen (zie tabel 1). De eerste twee categorieën zijn gebaseerd op de door de Europese Unie opgestelde Vogelrichtlijn (uit 1979) en de Habitatrichtlijn (uit 1992). Het derde beschermingsregime betreft soorten die niet op Europees niveau beschermd zijn, maar wel op landelijk niveau: de Nationaal beschermde soorten (in de wet aangeduid als “andere soorten”). Als bevoegd gezag heeft iedere afzonderlijke provincie (een aantal) algemene soorten uit deze derde categorie vrijgesteld van ontheffingsplicht. Wel geldt altijd voor alle soorten de algemene zorgplicht. Deze zorgplicht houdt in dat men bij werkzaamheden met mogelijk negatief effect op

planten en dieren, maatregelen dient te nemen (binnen wat redelijkerwijs van men verwacht kan worden) om onnodige schade aan planten of dieren te voorkomen⁶.

Bescherming van houtopstanden

De bescherming van houtopstanden betreft voornamelijk een voortzetting van de Boswet en richt zich op de instandhouding van het bosareaal. Bij houtopstanden groter dan 10 are of 20 rijbomen en gelegen buiten de bebouwde kom geldt een meldplicht, herplantplicht en mogelijke oplegging van een kapverbod. In deze natuurtoets blijft de bescherming van houtopstanden buiten beschouwing.

Zorgplicht

Naast verbodsbepalingen geldt de zorgplicht ten aanzien van alle in het wild levende dieren en planten en hun leefomgeving. De Wet natuurbescherming formuleert de algemene zorgplicht als volgt (artikel 1.11):

- Een ieder neemt voldoende zorg in acht voor de in het wild levende dieren en planten, alsmede voor hun directe leefomgeving;
- Deze zorg houdt in ieder geval in dat een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen voor flora of fauna kunnen worden veroorzaakt, verplicht is dergelijk handelen achterwege te laten voor zover zulks in redelijkheid kan worden gevergd, dan wel alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van hem kunnen worden gevergd teneinde die gevolgen te voorkomen of, voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken;
- De zorgplicht is altijd, voor iedereen en in alle gevallen van toepassing.

⁶ Ministerie van Economische zaken (2016) Soortenbescherming bij ruimtelijke ingrepen